

Sygn. akt VII U 1086/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 stycznia 2016 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący SSO Renata Gąsior

Protokolant Adam Łapiński

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 7 stycznia 2016 r. w W.

sprawy B. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o przeliczenie renty rodzinnej

na skutek odwołania B. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 28 maja 2015 r., znak: R/(...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 28 maja 2015 r., znak: R/(...) w ten sposób, że przelicza wysokość renty rodzinnej dla odwołującej B. D. po zmarłym S. D., przy przyjęciu jako podstawy obliczenia renty rodzinnej wysokości emerytury osoby zmarłej określonej na kwotę 2.202,96 zł (dwa tysiące dwieście dwa złote dziewięćdziesiąt sześć groszy) brutto i ustala wysokość renty rodzinnej dla B. D. począwszy od 1 lutego 2015 r. na kwotę 1.872,52 zł (jeden tysiąc osiemset siedemdziesiąt dwa złote pięćdziesiąt dwa grosze), jako 85% świadczenia, które przysługiwało zmarłemu.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 maja 2015 r., znak: R/(...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...) Oddział w W. odmówił B. D. prawa do przeliczenia renty rodzinnej po zmarłym mężu S. D.. W uzasadnieniu ww. decyzji organ rentowy powołał się na treść art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS zgodnie, z którym prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że z uwagi na fakt, że po uprawomocnieniu się decyzji z dnia 19 marca 2014 r. wnioskodawczyni nie przedłożyła nowych dowodów, mających wpływ na wysokość świadczenia, jak również wszczęte przez organ rentowy postępowanie nie ujawniło nowych okoliczności, wniosek o przeliczenie świadczenia nie zasługuje na uwzględnienie. Na tej podstawie, organ rentowy stwierdził, że wydana decyzja jest prawnie oraz faktycznie uzasadniona (decyzja z dnia 28 maja 2015 r., znak: R/(...), k. 77, tom III a.r.).

B. D. w odwołaniu od tej decyzji z dnia 29 czerwca 2015 r. domagała się przeliczenia renty rodzinnej w wysokości stanowiącej równoważność 85% świadczenia, jakie pobierał jej zmarły mąż w oparciu o treść art. 73 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W uzasadnieniu swego stanowiska, odwołująca wskazała, że organ rentowy, wyliczając wysokość renty rodzinnej, uznał, że druk Rp-7, znajdujący się w aktach sprawy nie spełnia wymogów formalnych, ponieważ został wystawiony przez inny zakład pracy, bez jednoczesnego wskazania, że jest on następcą prawnym

poprzedniego podmiotu. W związku z powyższym, ZUS nie uwzględnił wynagrodzenia jej zmarłego męża S. D. za lata 1988-1990, które otrzymywał on, pracując w (...) Związku (...) w W., a które to wynagrodzenie zostało udokumentowane zaświadczeniem o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, wystawionym przez Spółkę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.. Z tego względu, w tym zakresie organ rentowy, działając na podstawie art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej, przyjął do podstawy wymiaru renty rodzinnej po zmarłym S. D. minimalne wynagrodzenie, otrzymywane przez niego w okresie zatrudnienia w latach 1988-1990 w (...) Ośrodku (...) w W.. Odwołująca podniosła, że nie była w stanie ustalić, czy firma (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. jest następcą prawnym (...) Ośrodka (...) w W.. Stwierdziła jednak, że organ rentowy w niniejszym postępowaniu nie może kwestionować dokumentów, które stanowiły podstawę do przyznania i wyliczenia wysokości, przysługującej zmarłemu renty z tytułu niezdolności do pracy, a następnie emerytury. Dodała przy tym, że prawomocna decyzja organu rentowego z dnia 19 marca 2014 r. w przedmiocie przyznania na jej rzecz renty rodzinnej po zmarłym mężu nie korzysta z powagi rzeczy osądzonej równiej wyrokowi sądu. Na poparcie swojego stanowiska, odwołująca przywołała orzecznictwo Sądu Najwyższego (odwołanie z dnia 29 czerwca 2015 r. k. 2-3 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 15 lipca 2015 r., **Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.** wniósł o jego oddalenie, wskazując, że na mocy decyzji z dnia 19 marca 2014 r. przyznał skarżącej prawo do renty rodzinnej po zmarłym mężu S. D.. Podkreślił, że do ustalenia wysokości ww. świadczenia przyjął podstawę wymiaru emerytury zmarłego, która została obliczona z uwzględnieniem wynagrodzenia otrzymywanego przez niego z kolejnych 10 lat kalendarzowych, tj. z lat 1987-1996, które w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia z tych samych lat wyniosło 88,27%. Wskazał, że w powyższym zakresie nie uwzględnił wynagrodzenia zmarłego za lata 1988-1990 na podstawie załączonego do akt rentowych zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 12 czerwca 1998 r. wystawionego przez firmę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. za okres zatrudnienia S. D. w (...) Związku (...) w W., albowiem z przedmiotowego zaświadczenia nie wynikało, czy wystawiający je zakład pracy jest następcą prawnym zlikwidowanego podmiotu. Stwierdził nadto, że przeprowadzone postępowanie wyjaśniające nie doprowadziło do potwierdzenia, że firma (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. była upoważniona do wystawienia zarobków z tytułu zatrudnienia zmarłego w (...) Ośrodku (...) w W.. Na tej podstawie organ rentowy przyjął kwoty minimalnego wynagrodzenia za wskazany powyżej okres zatrudnienia zmarłego małżonka odwołującej. Jednocześnie organ rentowy zaznaczył, że decyzja o przyznaniu renty rodzinnej z dnia 19 marca 2014 r. nie była przez skarżącą nigdy wcześniej kwestionowana, w związku, z czym stała się prawomocna. Z kolei w dniu 19 lutego 2015 r. odwołująca wystąpiła z wnioskiem o ponowne ustalenie wysokości renty rodzinnej poprzez uwzględnienie do podstawy wymiaru wynagrodzenia uzyskiwanego przez jej zmarłego męża w latach 1988-1990 kwestionowanego zaświadczenia z dnia 12 czerwca 1998 r. Mając na uwadze wskazane powyżej okoliczności, organ rentowy odmówił ubezpieczonej prawa do przeliczenia renty rodzinnej, wskazując, że zgodnie z treścią art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, iż z uwagi na fakt, że po uprawomocnieniu się decyzji z dnia 19 marca 2014 r. wnioskodawczyni nie przedłożyła nowych dowodów, mających wpływ na wysokość świadczenia, jak również wszczęte przez organ rentowy postępowanie nie ujawniło nowych okoliczności, wniosek o przeliczenie świadczenia nie zasługuje na uwzględnienie. Na tej podstawie organ rentowy stwierdził, że zaskarżona decyzja odpowiada prawu (odpowiedź na odwołanie z dnia 15 lipca 2015 r. k. 5-6 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

S. D., urodzony w dniu (...), w dniu 17 lipca 1998 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Do powyższego wniosku, S. D. załączył kwestionariusz dotyczący okresów składkowych i nieskładkowych wraz z dokumentami potwierdzającymi te okresy, w tym m.in. świadectwo pracy z dnia 12 grudnia 1990 r. wystawione przez (...) Związek (...) Ośrodek Szkolenia, Doksztalcania i (...) w W., dotyczące okresu jego zatrudnienia od dnia 16 stycznia 1979 r. do dnia 31 grudnia 1990 r. na stanowisku kierowcy -zaopatrzeniowca oraz zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wystawione w dniu 12 czerwca 1998 r. przez

firmę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. za lata 1988-1990. W treści powyższego zaświadczenia zostało wskazane, że łączna kwota wynagrodzenia i świadczeń pieniężnych S. D. w 1988 r. wyniosła – 745.391,00 zł, w 1989 r. – 1.976.649,00 zł, a w 1990 r. – 12.198.654,00 zł (wniosek z dnia 17 lipca 1998 r., wraz z załącznikami k. 2-13, świadectwo pracy z dnia 12 grudnia 1990 r. k. 13, zaświadczenie z dnia 12 czerwca 1998 r. k. 14, tom II a.r.).

Spółka (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. została założona przez Bank (...) w 1994 r. i działała na majątku tego Banku do dnia 13 listopada 2003 r. W tym czasie Prezesem Zarządu ww. Spółki był M. L.. Przedmiotem działalności ww. Spółki było prowadzenie ośrodka, zajmującego się wypoczynkiem i szkoleniami, który mieścił się przy ul. (...) w W.. W 2003 r. ww. Spółka została przejęta przez (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., a następnie sprzedana (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., której Prezesem Zarządu była M. D.. W dniu 30 września 2005 r. ośrodek został zamknięty, a kontrolę nad nim przejęła firma ochroniarska. Do 2005 r. wszystkie dokumenty pracowników zatrudnionych początkowo w (...) Związku (...) Ośrodku Szkolenia, Doksztalcania i (...) w W., a następnie w Spółce (...) z siedzibą w W., w tym przede wszystkim akta osobowe, obejmujące listy płac oraz wystawiane na ich podstawie przez księgową zaświadczenia Rp-7, znajdowały się piwnicy budynku A, przynależnego do ww. ośrodka wypoczynkowego. W latach 1994-2005 dokumentacją Spółki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. zajmowała się D. R., do której obowiązków należało m.in. sporządzanie na podstawie dokumentacji z archiwum, w tym oryginałów list płac - druków Rp-7. Taki też dokument D. R. sporządziła dla S. D., który w latach 1988-1990 był zatrudniony w (...) Związku (...) Ośrodku Szkolenia, Doksztalcania i (...) w W., a następnie po jego przejściu w Spółce (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. (zeznania świadka M. L. k. 32-35, k. 38, zeznania świadka D. R. k. 35-38 a.s.).

Decyzją z dnia 02 września 1998 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. przyznał S. D. prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy od dnia 02 września 1998 r., tj. od zaprzestania pobierania zasiłku chorobowego. Do ustalenia podstawy wymiaru renty, organ rentowy przyjął dochód, który stanowił podstawę wymiaru składek z 9 lat kalendarzowych, tj. od stycznia 1988 r. do grudnia 1996 r. Tak ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 78,13%. Z kolei podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przez kwotę bazową w wysokości 1.196,47 zł wyniosła 934,80 zł. Do ustalenia wysokości renty z tytułu niezdolności do pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił 39 lat i 2 miesiące okresów składkowych oraz 1 rok i 1 miesiąc okresów nieskładkowych. Jednocześnie organ rentowy poinformował S. D. o konieczności dostarczenia prawidłowego zaświadczenia o zarobkach z lat 1988-1990 z uwagi na brak pieczętki imiennej drugiej osoby na zaświadczeniu z dnia 12 czerwca 1998 r. (decyzja z dnia 02 września 1998 r. k. 22, tom II a.r.).

W dniu 28 września 1998 r. Spółka (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. wystawiła S. D. kolejne zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za lata 1988-1990, które zostało opatrzone dwoma imiennymi pieczętkami osób upoważnionych. Na tej podstawie, decyzją z dnia 01 października 1998 r. organ rentowy przeliczył świadczenie pobierane przez S. D., uwzględniając w podstawie wymiaru, uzyskiwane przez niego w tym okresie czasu wynagrodzenie, w oparciu o wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, wynoszący 110,95%. Do ustalenia podstawy wymiaru renty, organ rentowy przyjął dochód, który stanowił podstawę wymiaru składek z 9 lat kalendarzowych, tj. od stycznia 1988 r. do grudnia 1996 r. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 110,95% przez kwotę bazową w wysokości 1.196,47 zł wyniosła 1.327,48 zł. Do ustalenia wysokości renty z tytułu niezdolności do pracy, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił 39 lat i 8 miesięcy okresów składkowych oraz 1 rok i 1 miesiąc okresów nieskładkowych. W kolejnych latach świadczenie podlegało stosownym waloryzacji i przeliczeniom w oparciu o przedkładane przez S. D. dokumenty, dotyczące jego zatrudnienia i wynagrodzenia (zaświadczenie z dnia 28 września 1998 r., k. 37, decyzja z dnia 01 października 1998 r., znak: I (...) k. 39, decyzja z dnia 27 maja 1999 r., znak: I (...) k. 41, decyzja z dnia 14 marca 2000 r., znak: I (...) k. 45, decyzja z dnia 31 maja 2000 r., znak: I (...) k. 47, zaświadczenia k. 42-43, k. 48, k. 58-60, decyzja z dnia 16 lutego 2001 r., znak: I (...) k. 51, decyzja z dnia 29 maja 2001 r., znak: I (...) k. 54, decyzja z dnia 24 maja 2002 r., znak: I (...) k. 55, decyzja z dnia 26 lutego 2003 r., k. 57, decyzja z dnia 16 kwietnia 2003 r., znak: I (...) k. 67, decyzja z dnia 01 marca 2004 r., t znak: I (...) k. 69, tom II a.r.).

W dniu 23 sierpnia 2004 r. S. D. złożył w organie rentowym wniosek o emeryturę, do którego dołączył kserokopie list płac za 1987 r., poświadczoną przez firmę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. Ośrodek (...) w W., będącą w posiadaniu list płac firmy (...) Ośrodek Szkolenia, Doksztalcania i (...) w W.. Na tej podstawie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych

(...) Oddział w W. decyzją z dnia 28 września 2004 r. przyznał S. D. emeryturę od dnia 21 sierpnia 2004 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury, organ rentowy przyjął wynagrodzenie – dochód, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych, tj. od stycznia 1987 r. do grudnia 1996 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 112,83%. Podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 112,83% przez kwotę bazową w wysokości 1.829,24 zł wyniosła 2.063,93 zł. Do ustalenia wysokości emerytury, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił 42 lata okresów składkowych i 1 rok i 1 miesiąc okresów nieskładkowych. Od dnia 01 listopada 2004 r. łączna wysokość świadczenia do wypłaty wyniosła miesięcznie 526,53 zł. Emerytura po waloryzacji od dnia 01 marca 2011 r. wyniosła 2.047,23 zł, natomiast od dnia 01 marca 2013 r. wyniosła 2.202,96 zł. W chwili wydawania decyzji w sprawie ustalenia prawa do emerytury i jej wysokości, organ rentowy dysponował zaświadczeniem z dnia 12 czerwca 1998 r. oraz zaświadczeniem z dnia 28 września 1998 r. o zatrudnieniu i wynagrodzeniu zmarłego S. D., na którym widniał podpis M. L. – Prezesa Zarządu Spółki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. oraz głównej księgowej E. J. (decyzja z dnia 01 marca 2011 r., znak: E (...) k. 36, tom I a.r., zaświadczenie Rp-7 z dnia 28 września 1998 r. k. 37, tom II a.r., decyzja z dnia 01 marca 2013 r., znak: E/(...) k. 41, tom III a.r.).

S. D. zmarł w dniu 01 grudnia 2013 r. W dniu 05 grudnia 2013 r. jego żona B. D. złożyła w organie rentowym wnioski o rentę rodzinną po zmarłym mężu. Jednakże z uwagi na występujące w ocenie organu rentowego rozbieżności pomiędzy świadectwem pracy z dnia 12 grudnia 1990 r. wystawionym przez (...) Związek (...) w W., a zaświadczeniem o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 12 czerwca 1998 r., wystawionym przez Spółkę (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., Zakład Ubezpieczeń Społecznych w dniu 10 stycznia 2014 r. wydał decyzję zaliczkową, ustalając że wysokość emerytury brutto osoby zmarłej wynosiłaby miesięcznie 1.868,14 zł. Ustalona na tej podstawie wysokość świadczenia z tytułu renty rodzinnej wyniosła miesięcznie do wypłaty 1.329,01 zł (odpis skrócony aktu zgonu k. 37, tom I a.r., wniosek o rentę rodzinną z dnia 05 grudnia 2013 r. k. 1-7, decyzja z dnia 10 stycznia 2-14 r., znak: R/(...) k. 27-29, tom III a.r.).

W dniu 05 lutego 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wystąpił do Spółki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. z pismem o udzielenie informacji, na jakiej podstawie zostało wystawione zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 12 czerwca 1998 r. za okres zatrudnienia S. D. w (...) Związku (...) Ośrodku Szkolenia, Doksztalania i (...) w W., wskazując, że osobami upoważnionymi do wystawiania zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu są pracodawcy lub ich następcy prawni (pismo z dnia 05 lutego 2015 r. k. 31, tom III a.r.).

W dniu 19 marca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wydał decyzję ostateczną w przedmiocie przyznania na rzecz wnioskodawczyni prawa do renty rodzinnej po zmarłym mężu S. D. wskazując, że zgodnie z treścią art. 15 ust. 2a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, do podstawy wymiaru renty przyjął kwoty minimalnego wynagrodzenia za okres pracy S. D. od dnia 01 stycznia 1988 r. do dnia 31 grudnia 1990 r. w (...) Związku (...) Ośrodku Szkolenia, Doksztalania i (...) w W.. W uzasadnieniu swego stanowiska, organ rentowy wskazał, że dokument Rp-7 znajdujący się w aktach sprawy, a dotyczący lat 1988-1990 nie spełnia wymogów formalnych, albowiem został wystawiony przez inny zakład pracy, bez wskazania informacji, czy jest on następcą prawnym poprzedniego podmiotu. Stwierdził, że z tego względu sprawa zostanie ponownie rozpatrzona po dostarczeniu prawidłowego zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (Rp-7) za ww. okres. Jednocześnie na podstawie wskazanej powyżej decyzji, organ rentowy, obliczył wysokość przysługującego odwołującej świadczenia przyjmując wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury zmarłego S. D. 88,27%, co po pomnożeniu przez kwotę bazową w wysokości 1.829,24 zł dało podstawę wymiaru emerytury w wysokości 1.614,67 zł. Do ustalenia wysokości świadczenia, jakie przysługiwałoby osobie zmarłej, organ rentowy uwzględnił 42 lata i 13 dni okresów składkowych oraz 1 rok, 1 miesiąc i 15 dni okresów nieskładkowych. Tak ustalona wysokość emerytury wyniosła 1.868,14 zł, wobec czego renta rodzinna, wynosząca 85% ww. świadczenia została ustalona na kwotę w wysokości 1.587,92 zł (decyzja z dnia 19 marca 2014 r., znak: R/25/045041412 k. 45-48, tom III a.r.).

Pismem z dnia 19 lutego 2015 r. B. D., działająca za pośrednictwem profesjonalnego pełnomocnika zwróciła się do organu rentowego z prośbą o zaliczenie do podstawy wymiaru przysługującej jej renty rodzinnej, wynagrodzenia uzyskiwanego przez jej zmarłego męża S. D. w latach 1988-1990 na podstawie kwestionowanego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 12 czerwca 1998 r. W odpowiedzi na powyższe pismo, organ rentowy decyzją z dnia 28 maja 2015 r., znak: R/(...), odmówił B. D. prawa do przeliczenia

renty rodzinnej po zmarłym mężu S. D.. W uzasadnieniu ww. decyzji organ rentowy powołał się na treść art. 114 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS zgodnie, z którym prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Zakład Ubezpieczeń Społecznych wskazał, że z uwagi na fakt, że po uprawomocnieniu się decyzji z dnia 19 marca 2014 r. wnioskodawczyni nie przedłożyła nowych dowodów, mających wpływ na wysokość świadczenia, jak również wszczęte przez organ rentowy postępowanie nie ujawniło nowych okoliczności, wniosek o przeliczenie świadczenia nie zasługuje na uwzględnienie. Na tej podstawie, organ rentowy stwierdził, że wydana decyzja jest prawnie oraz faktycznie uzasadniona (pismo z dnia 19 lutego 2015 r. k. 61, decyzja z dnia 28 maja 2015 r., znak: R/(...), k. 77, tom III a.r.).

Od niekorzystnej dla siebie decyzji organu rentowego z dnia 28 maja 2015 r., znak: R/(...), B. D. złożyła odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie z dnia 29 czerwca 2015 r. k. 2-3 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy i aktach rentowych odwołującej. Zdaniem Sądu powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Odnośnie kwestionowanego przez organ rentowy zaświadczenia z dnia 12 czerwca 1998 r., Sąd zważył, że prawdziwość, autentyczność i rzetelność ww. dokumentu została potwierdzona wiarygodnymi zeznaniami świadków, dlatego też nie odmówił mu wiarygodności i mocy dowodowej. Za wiarygodne, Sąd Okręgowy uznał także zeznania świadków M. L. (k. 32-35, k. 38 a.s.) i D. R. (k. 35-38 a.s.), albowiem były one zgodne i spójne, a nadto korespondowały z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie B. D. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 28 maja 2015 r., znak: R/(...) jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

Przepis art. 73 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015 r., poz. 748 z późn. zm.) stanowi, że renta rodzinna wynosi dla jednej osoby uprawnionej – 85% świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu (ust. 1 pkt. 1), przy czym za kwotę świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu emerytowi, uważa się kwotę emerytury, z zastrzeżeniem ust. 3, lub renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy (ust. 2). W związku z powyższym, w myśl powołanej regulacji, renta rodzinna wynosi dla jednej osoby uprawnionej 85% świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu. Stosownie zaś do treści art. 114 ust. 1 ustawy, prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Z powyższego wynika zatem, że renta rodzinna jest pochodną świadczenia zmarłego i nie może być wyższa od jego własnego świadczenia, gdyż stanowi ona odpowiedni procent świadczenia zmarłego. Wobec tego, w pierwszej kolejności ustaleniu podlega, czy osoba zmarła miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy bądź też spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń, a jeżeli ustalenia te dają pozytywny wynik, ustala się wysokość tego świadczenia. Dopiero następnie może zostać ustalone prawo do renty rodzinnej uprawnionego członka rodziny, a także wysokość tejże renty stanowiącej określony procent świadczenia zmarłego. Zasady te należy analogicznie odnieść również do przeliczenia wysokości renty rodzinnej, co w praktyce oznacza, iż najpierw należy ustalić czy prawo do przeliczenia wysokości świadczenia emerytalnego lub rentowego przysługiwałoby osobie zmarłej, a jeżeli tak to jaka byłaby wysokość tego świadczenia po przeliczeniu, zaś dopiero w dalszej kolejności obliczyć wysokość renty rodzinnej. Z uwagi na to, że od dnia 21 sierpnia 2004 r. S. D. pobierał emeryturę, podstawą wyliczenia renty rodzinnej dla wnioskodawczyni jest kwota emerytury. Z okoliczności faktycznych niniejszej sprawy wynika natomiast, że decyzją z dnia 19 marca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. przyznał B. D. prawo do renty rodzinnej po zmarłym mężu od dnia 01 grudnia 2013 r. na stałe.

Organ rentowy wskazał jednak, że z uwagi na rozbieżności pomiędzy świadectwem pracy z dnia 12 grudnia 1990 r. wystawionym przez (...) Związek (...) Ośrodek Szkolenia, Doksztalcania i (...) w W., a zaświadczeniem o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 12 czerwca 1998 r. wystawionym przez (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., w dniu 10 stycznia 2014 r. wydano decyzję zaliczkową. Z uwagi na fakt, że w ocenie organu rentowego, przeprowadzone postępowanie wyjaśniające nie potwierdziło, że firma (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. jest następcą prawnym (...) Związku (...) Ośrodka Szkolenia, Doksztalcania i (...) w W., w dniu 19 marca 2014 r. została wydana decyzja ostateczna, w której organ rentowy na podstawie art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej przyjął do podstawy wymiaru renty kwoty minimalnego wynagrodzenia zmarłego S. D. za okres pracy od dnia 01 stycznia 1988 r. do dnia 31 grudnia 1990 r. w (...) Ośrodku (...) w W.. Po dokonaniu powyższej weryfikacji wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury zmarłego S. D. wyniósł 88,27%.

W ocenie Sądu Okręgowego, organ rentowy wydając decyzje z dnia 19 marca 2014 r. oraz z dnia 28 maja 2015 r. błędnie zastosował przepisy prawa materialnego i przyznał wnioskodawczyni świadczenie rentowe w obniżonej wysokości wynikającej z przyjęcia minimalnej kwoty wynagrodzenia zmarłego S. D. za okres jego zatrudnienia w latach 1988-1990 w (...) Związku (...) Ośrodku Szkolenia, Doksztalcania i (...) w W.. W niniejszej sprawie, nie ulega bowiem wątpliwości, że zmarły S. D. od dnia 21 sierpnia 2004 r. pobierał emeryturę, której wysokość na mocy decyzji waloryzacyjnej z dnia 01 marca 2013 r. wynosiła 2.202,96 zł. Jak wynika z akt organu rentowego, w dacie wydawania decyzji emerytalnej, tj. w dniu 28 września 2004 r. organ rentowy na podstawie zaświadczenia z dnia 28 września 1998 r. ustalił wysokość świadczenia należnego zmarłemu S. D.. W tym czasie, Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie kwestionował tego dokumenty, zgłaszając wyłącznie żądanie jego uzupełnienia pieczętą drugiej osoby. Żądanie to zostało spełnione i zaświadczenie z dnia 28 września 1998 r., znak: 46/98 zostało podstemplowane zarówno pieczętą imienną Prezesa M. L., jak również pieczętą imienną głównego księgowego E. J.. Z kolei dopiero, gdy skarżąca złożyła wniosek o rentę rodzinną, organ rentowy wyliczając wysokość świadczenia, stwierdził, że emerytura jej męża została zawyżona, albowiem za lata 1988-1990 winno zostać przyjęte minimalne wynagrodzenie za pracę S. D. z tytułu jego zatrudnienia w (...) Związku (...) Ośrodku Szkolenia, Doksztalcania i (...) w W..

W tym miejscu podkreślenia wymaga, że podstawą prawną zaskarżonej decyzji z dnia 28 maja 2015 r. jest art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dający podstawę do ponownego ustalenia prawa do emerytury albo ich wysokości w sytuacji, gdy po uprawomocnieniu się decyzji okazało się, że przedłożone dowody nie dawały podstaw do takich ustaleń. Przypomnieć jednak należy, że z dniem 08 marca 2012 r., na mocy wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 lutego 2012 r., sygn. K 5/11, art. 114 ust. 1 cytowanej ustawy, utracił moc. Aktualnie podstawę do weryfikacji uprawnień do świadczeń - tak w sytuacji, gdy ubezpieczonemu odmówiono prawa do świadczenia w związku z nie udowodnieniem faktu spełnienia wszystkich wymaganych przez prawo warunków, jak i w sytuacji błędnego przyznania świadczenia osobie, która określonych warunków do nabycia prawa do świadczenia nie spełniała – umożliwia art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednak na zasadach określonych w tym przepisie. Powołany przepis stanowi więc podstawę pozwalającą na zmianę prawomocnej decyzji tak z urzędu jak i na wniosek osoby zainteresowanej, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. O ile pojęcie „nowych dowodów” nie budzi żadnych wątpliwości interpretacyjnych, o tyle użyty w art. 114 ust. 1 termin „ujawnienia okoliczności” takie kontrowersje już wywołuje. Wystarczającą wskazówką dla rozstrzygnięcia tego rodzaju sporu zawiera uchwała Sądu Najwyższego podjęta w składzie 7 sędziów z dnia 05 czerwca 2003 r., sygn. III UZP 5/03, w której uzasadnieniu wskazano, że warunkiem ponownego ustalenia prawa do świadczeń na podstawie art. 114 ust. 1 nie jest ujawnienie nowych okoliczności, lecz takich, które istniały przed wydaniem decyzji, a - jako nieznanne - nie zostały przez organ rentowy uwzględnione. Ujawnione zatem okoliczności, o których mowa w omawianym przepisie, powinny być okolicznościami nieznanymi organowi rentowemu, ale istniejącymi przed wydaniem decyzji. Wszakże ujawnić można tylko to, co do tej pory nie było znane. Na marginesie tylko należy wskazać, że podobne zapatrywanie, jakie prezentuje Sąd Apelacyjny w Łodzi, zajął Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 01 sierpnia 2013 r. sygn. III AUa 2065/12 i Sąd Apelacyjny w Szczecinie w postanowieniu z dnia 05 września 2012 r. sygn. III AUz 83/12.

Wobec tego rozpoznając odwołanie wnioskodawczynie obowiązkiem tut. Sądu było sprawdzenie, czy w sprawie rzeczywiście zaistniały podstawy do wznowienia postępowania przez organ rentowy. Przepis art. 114 ust. 1 o emeryturach i rentach z FUS stanowi, że prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Na podstawie tego przepisu postępowanie o ponowne ustalenie prawa do świadczeń może zostać wszczęte tylko w dwóch przypadkach - przedłożenia nowych dowodów, czyli dowodów, którymi organ rentowy nie dysponował w poprzednim postępowaniu, oraz ujawnienie okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, a nieuwzględnionych przez organ rentowy. Jeżeli nie pojawią się nowe dowody lub nie ujawnią się nowe okoliczności, nie jest dopuszczalne wszczęcie postępowania na podstawie art. 114 ust. 1. Ponadto zgodnie z powołaną wyżej uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 05 czerwca 2003 r., III UZP 5/03 odmienna ocena dowodów dołączonych do wniosku o emeryturę lub rentę przeprowadzona przez organ rentowy po uprawomocnieniu się decyzji przyznającej świadczenie, nie jest okolicznością uzasadniającą wszczęcie z urzędu postępowania o ponowne ustalenie prawa do świadczeń. W świetle tej uchwały nie jest dopuszczalne ponowne ustalenie prawa do świadczeń tylko z tej przyczyny, że organ rentowy w wyniku ponownej oceny dowodu uzna go za niewiarygodny, lub też poweźmie wątpliwości, co do jego wiarygodności i przeprowadzi postępowanie dowodowe w celu ponownego sprawdzenia stwierdzonych tym dowodem okoliczności.

W niniejszej sprawie, wbrew stanowisku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, przepis art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie upoważniał organu rentowego do wydania decyzji odmownej w przedmiocie przeliczenia prawa wnioskodawczynie do renty rodzinnej, albowiem organ rentowy nie przedstawił ani nowych dowodów ani też nie „ujawnił” żadnych okoliczności, które nie byłyby mu znane przed wydaniem decyzji przyznającej S. D. prawo do świadczenia emerytalnego na mocy decyzji z dnia 28 września 2004 r. Nie ulega bowiem wątpliwości, że organ rentowy już w momencie przeliczenia świadczenia rentowego z tytułu niezdolności do pracy, a następnie emerytury na podstawie zaświadczenia z dnia 28 września 2004 r. ustalał wysokość świadczeń S. D.. W tym czasie organ rentowy nie kwestionował powyższego dokumentu, zgłaszając wyłącznie żądanie jego uzupełnienia pieczęcią imienną drugiej osoby. Żądanie to zostało spełnione i zaświadczenie z dnia 28 września 1998 r., znak: 46/98 zostało ostemplowane zarówno pieczęcią imienną M. L. - Prezesa Spółki (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W., jak również pieczęcią imienną głównego księgowego – E. J.. Ponadto zarówno w dacie wydawania S. D. decyzji rentowej, jak i emerytalnej, dokumenty zawierające informacje na temat jego zatrudnienia i wynagrodzenia u ww. pracodawcy w latach 1988-1990 znajdowały się, co najmniej do 2005 r. w piwnicy położonej pod budynkiem A, w którym były składowane wszystkie dokumenty po (...) Związku (...), na którą to okoliczność wskazał świadek M. L.. Wobec powyższego organ rentowy, miał możliwość weryfikacji powyższych dokumentów już w momencie wydania decyzji emerytalnej z dnia 28 września 2004 r., czego jednak nie uczynił, ostatecznie wyliczając świadczenie zmarłego S. D. po waloryzacji z dnia 01 marca 2013 r. na kwotę w wysokości 2.202,96 zł. W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał zatem, że organ rentowy nie miał podstaw do odmowy przeliczenia na rzecz wnioskodawczynie renty rodzinnej po zmarłym mężu, z uwzględnieniem kwoty pobieranej przez niego emerytury, albowiem jak już zostało wskazane renta rodzinna jest pochodną wskazanego powyżej świadczenia. Jednocześnie w świetle przywołanych poglądów orzecznictwa, wskazać należy, że odmienna ocena treści załączonych do akt rentowych dokumentów zawartych w nim danych, co dotyczy zaświadczenia z dnia 28 września 1998 r. nie jest ujawnieniem okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, albowiem te były znane organowi rentowemu i stanowiły podstawę do wydania decyzji. Podkreślenia wymaga także, że przedmiotem niniejszego postępowania jest ustalenie, czy wnioskodawczynie przysługuje prawo do przeliczenia renty rodzinnej, a więc nowego świadczenia, które jest odrębnie uregulowane w Rozdziale 2 „Renta rodzinna” ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wskazane tam zostały przesłanki do nabycia prawa do renty rodzinnej, a prawo do tego świadczenia zależy od wcześniejszego istnienia prawa do renty lub emerytury członka rodziny, który zmarł. Wysokość renty rodzinnej liczona jest jako pochodna świadczenia zmarłej osoby, ale jest to wyliczenie wysokości nowego świadczenia. Przepis art. 73 ust. 1 pkt. 1 stanowi, że renta rodzinna wynosi dla jednej osoby uprawnionej – 85% świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu. W tym przypadku nie obowiązują zatem zasady ustalania podstawy

wymiaru świadczeń, albowiem dotyczą one emerytur obliczanych na dotychczasowych zasadach oraz rent z tytułu niezdolności do pracy, w tym rent szkoleniowych. W przypadku renty rodzinnej nie ustala się podstawy wymiaru, albowiem jest to świadczenie obliczane jako odpowiedni do liczby osób uprawnionych procent emerytury lub renty, jaka przysługiwałaby zmarłemu. Oblicza się zatem podstawę wymiaru świadczenia osoby, po której przysługuje ta renta, zaś w niniejszej sprawie wskazana podstawa wymiaru emerytury zmarłego S. D. została określona na mocy decyzji z dnia 28 września 2004 r. na kwotę w wysokości 2.063,93 zł., a następnie na skutek waloryzacji świadczenia z dnia 01 marca 2013 r. na kwotę w wysokości 2.202,96 zł i od takiej też podstawy powinno być obliczone świadczenie z tytułu renty rodzinnej, do pobierania której uprawniona jest B. D..

W tym względzie bezzasadne jest także stanowisko organu rentowego, zgodnie, z którym okoliczność, że B. D. nie odwołała się od decyzji z dnia 19 marca 2014 r. pozbawia ją możliwości przeliczenia pobieranej przez nią renty rodzinnej, albowiem ww. decyzja korzysta z przymiotu prawomocności. Jak wynika bowiem z utrwalonego orzecznictwa, decyzje ZUS, jako deklaratoryjne, nie tworzą prawa, albowiem nie mają charakteru konstytutywnego, kształtującego prawo. Z tego względu powoływanie się na konstytucyjną zasadę ochrony praw nabytych w przypadku wydania przez ZUS błędnej decyzji np. przyznającej świadczenie w zaniżonej wysokości - jest nieuzasadnione, a taka decyzja, jako niezgodna z obowiązującym prawem nie może korzystać z ochrony (por. wyroki Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 22 listopada 2002 r., sygn. akt III AUa 958/02 i III AUa 959/02). Ponadto w uzasadnieniu wyroku z dnia 06 listopada 1996 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie (III AUa 822/96) stwierdził, że ustalenia prawomocnych decyzji organu rentowego mogą być podważone tylko wtedy, gdy dowody lub okoliczności wskazane w art. 80 ustawy istniały przed wydaniem zakwestionowanej decyzji i miały istotny wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość na podstawie przepisów prawa obowiązującego w dacie wydania tychże decyzji. Ten ograniczony zakres możliwości wznowienia postępowania przed organem rentowym ma na celu ochronę praw słusznie nabytych. Do tej zasady utrwalonej w orzecznictwie sądów, nawiązał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 25 czerwca 1995 r., (II UZP 11/95). Wprawdzie uchwała to dotyczyła innego stanu faktycznego i prawnego, jednakże zasada ochrony praw słusznie nabytych została uwzględniona przez Sąd Najwyższy jako jedna z przesłanek mająca istotny wpływ na stanowisko tego Sądu. Wskazać należy, że analogiczna sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie, gdyż organ rentowy, dysponując zaświadczeniem z dnia 28 września 1998 r. na podstawie którego m.in. wydał decyzję w przedmiocie przyznania i wyliczenia wysokości emerytury S. D., dopiero w momencie złożenia przez skarżącą wniosku o przyznanie renty rodzinnej stwierdził, że emerytura jej męża została zawyżona wobec, czego przyznał odwołującej świadczenie w zaniżonej wysokości. Z kolei odmienna ocena dowodów, załączonych do wniosku rentowego, nie może stanowić podstawy do ponownej oceny prawa do świadczenia, ponieważ art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zezwala na takie działanie organowi rentowemu tylko w przypadku przedłożenia nowych dowodów lub ujawnienia okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń. Z tego względu sam fakt wszczęcia postępowania na podstawie odmiennej oceny dowodów dołączonych do wniosku rentowego, w sposób rażąco narusza art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a ponadto godzi w konstytucyjną zasadę ochrony praw nabytych.

Jednocześnie abstrahując od powyższych rozważań, wskazać należy, że prawdziwość, autentyczność i rzetelność zgromadzonych w sprawie dowodów nieosobowych, a w tym przede wszystkim kwestionowanych przez organ rentowy zaświadczeń z dnia 12 czerwca 1998 r. oraz z dnia 28 września 1998 r., została potwierdzona w toku niniejszego postępowania wiarygodnymi zeznaniami świadków. W złożonych przez siebie zeznaniach świadek M. L. potwierdził bowiem, że w 1994 r. (...) Związek (...) w W., w którym był zatrudniony S. D. został przejęty przez Spółkę (...) z siedzibą w W., która działała na majątku Banku (...) w W. do dnia 13 listopada 2003 r. W tym czasie, aż do 2005 r. wszelkie dokumenty osobowe zatrudnionych w niej pracowników znajdowały się w piwnicy budynku A, przynależnego do ww. ośrodka wypoczynkowego. Z kolei świadek D. R., po okazaniu jej dokumentów znajdujących się w aktach rentowych, w postaci list płac oraz zaświadczenia z dnia 12 czerwca 1998 r. wskazała, że wystawiła w stosunku do S. D. powyższy dokument na podstawie oryginalnych list płac, sporządzonych przez księgową E. J.. Z tych też względów, Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw, aby odmówić tym dowodom wiarygodności i mocy dowodowej, uznając, że mogą one stanowić podstawę do czynienia ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie, zwłaszcza w zakresie okoliczności

związanych z wysokością otrzymywanego przez S. D. wynagrodzenia w latach 1988-1990, w których pozostawał on zatrudniony w (...) Związku (...) w W..

Mając na uwadze wszystkie wskazane powyżej okoliczności, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 28 maja 2015 r., znak: R/(...) w ten sposób, że przeliczył wysokość renty rodzinnej dla odwołującej B. D. po zmarłym mężu S. D., przy przyjęciu, jako podstawy obliczenia renty rodzinnej wysokości emerytury osoby zmarłej określonej na kwotę 2.202,96 zł brutto i ustalił wysokość renty rodzinnej dla B. D., począwszy od dnia 01 lutego 2015 r. (tj. od miesiąca, w którym został złożony wniosek o przeliczenie świadczenia) na kwotę w wysokości 1.872,52 zł, jako 85% świadczenia, które przysługiwało zmarłemu.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

O. (...)

M.St.